د پښتو ژبې لنډ ګرامر

لیکونکی : عبدالعلي رسولزاده

2020- 06 -19

د عنوانو لست

شمېره	عنوان	مخ
۱	له پیل څخه تر مخه خبري	
۲	د پښتو ژبي الفبې	۱
۳	د پښتو ژبي خاص توري	۲
۴	د عربي ژبي خاص توري	۲
۵	د پښتو ژبي رږغ لرونکي توري	۴
۶	پښتو (ی) ګاني	۶
۷	په پښتو کي (و)	۸
۸	کلمه	۹
۹	اسم	۹
۱۰	عام اسم	۱۰
۱۱	خاص اسم	۱۰
۱۲	اسم د شمېر له مخي	۱۱
۱۳	مفرد اسم	۱۱
۱۴	جمع اسم	۱۱
۱۵	اسم د حالت له مخي	۱۳
۱۶	فاعل	۱۳
۱۷	مفعول	۱۳
۱۸	اسم د جنس له مخي	۱۴
۱۹	مونث	۱۴
۲۰	مذکر	۱۴
۲۱	ضمیر	۱۶
۲۲	شخصي ضمیرونه	۱۷
۲۱	متکلم	۱۷
۲۲	مخاطب او غایب	۱۸
۲۳	ضمیر د حالت له مخي	۲۱

۲۴	فاعلي ضميرونه	۲۱
۲۵	مفعولي ضميرونه	۲۲
۲۶	ملكي ضميرونه	۲۲
۲۷	د خوا يا لوري ضميرونه	۲۳
۲۸	صفت	۲۴
۲۹	فعل	۲۷
۳۰	فعل د وخت له مخي	۲۸
۳۱	حال فعل	۲۸
۳۲	ماضي	۲۹
۳۱	مطلقه ماضي	۲۹
۳۲	قريبه ماضي	۳۰
۳۳	بعيده ماضي	۳۰
۳۴	را تلونكې زمانه	۳۲
۳۵	مصدر	۳۳
۳۶	امر	۳۴
۳۷	متعدي او لازمي فعلونه	۳۴
۳۸	متعدي فعل	۳۴
۳۹	لازمي فعل	۳۵
۴۰	قيد	۳۶
۴۱	د فعل قيد	۳۶
۴۲	د صفت قيد	۳۷
۴۳	د قيد قيد	۳۷
۴۴	د وصل كلمې	۳۸
۴۵	د ربط كلمې	۳۹
۴۶	جمله	۴۱
۴۷	ليک نښي	۴۲
۴۸	د تمرينونو جوابونه	۴۴

تر پیل د مخه خبري

د پښتو ژبي دغه لنډ ګرامر څه موده مخکي ما عبدالعلي رسول زاده په سویډن کي د پښتو ژبي د زدکوونکو لپاره و لیکی. هغه پښتو ژبي زدکوونکي چي په سویډنیو ښونځیو کي په زدکړه بوخت دي د هغو زدکړو تر څنګ په ښوونځي کي خپله مورنۍ ژبه هم لولي. په ښوونځي کي نه یوازي سویډني ژبه زده کوي بلکي تر څنګ ئې انګلیسي د دوهمي ژبي په توګه او جرمني یا فرانسوي یا هسپانوي یا کومه بله اروپایي ژبه د دریمي ژبي په توګه زده کوي.

که کوم زدکوونکی په ښوونځي کي خپله مورنۍ ژبه هم زده کوي نو نوموړی باید د دغو دو ژبو تر منځ په شباهتونو او توپیرونو هم و پوهیږي.

پورتني هدف ته د رسېدلو لپاره اړتیا وه چي دغه سي یو لنډ ګرامر راټول سي چي د یوې خوا زدکوونکو ته سخت نه وي او له بلي خوا ئې لومړی د سویډني ژبي سره او بیا د هغو نورو ژبو د زدکړي سره مرسته و کړي. زه پوهېږم چي دغه ګرامر ډېر لنډ دئ. خو د هغو څو کلونو تدریس له مخي چي مي نوموړو زدکوونکو ته کړی دئ دغه لنډ ګرامر مناسب و باله.

په دغه لیکنه کي په 2012-06-13 ځیني سمونونه راوړل سول. اوس مي په 20180218 بیا لږ تغییرات را وړل. خدای دي و کي چي خوښ مو سي.

عبدالعلي رسول زاده
مالمو سویډن
alirasulzada@hotmail,com 0046709384755

بسم الله الرحمن الرحيم

د پښتو ژبي لنډ ګرامر

په ژبه کي ګرامر هغه پوهه ده چي سړي ته ور ښيي څرنګه په خبرو او ليکنو کي کلمې او نښې (ټکی، کامه...) په سمه توګه ځای پر ځای کړي.

د هري ژبي خبري له يو شمېر ږغونو څخه جوړي سوي وي. کله چي د يوې ژبي خبري کوونکو د خپلي ژبي ليکلو ته اړتيا موندلې ده. د هر ږغ لپاره ئې يوه نښه يا سمبول جوړ کړی دئ. دغه ټول ږغونه يا سمبولونه ئې سره يو ځای کړي دي او هغه ئې د خپلي ژبي د الفبې په نامه بللي دي. پښتنو هم د خپلي ژبي د ټولو ږغونو سمبولونه په يوه الفبې کي سره را ټول کړي دي. د پښتو الفبې د هر ږغ توری يا سمبول ئې په يوه نامه بللی دئ، چي دلته لاندي به ئې را وړو:

ا ب پ ت ټ ث ج چ ح خ څ ځ د ډ ذ ر ړ ز ږ ژ
س ش ښ ص ض ط ظ ع غ ف ق ک ګ ل م ن ڼ و
ه ه ی ي ې ۍ ئ.

د الفبې توري دوه ډوله معرفي کيږي. يو د توري ږغ دئ او بل ئې نوم دئ. د توري ږغ په ليکلو سره نه سو ښودلای، خو د نومونو د ښودلو يو څو مثالونه ئې دلته لاندي را وړو:

(ا) نوم ئې الف

(ب) نوم ئې بې.

(ګ) نوم ئې ګاف دئ.

(ر) نوم ئې ري دئ....

د پښتو ژبې خاص توري: په پورتنۍ الفبې کي دغه لاندي ۸ توري، خاص پښتو توري دي:

ټ څ ځ ډ ړ ږ ښ ڼ

د عربي ژبې خاص توري: دا چي موږ په پښتو کي يو شمېر عربي کلمې هم کاروو، ځکه مو د هغو کلمو د تلفظ له پاره په خپله الفبې کي د عربي ژبې هغه توري هم را وړي دي:

ث ح ذ ص ض ط ظ ع ف ق (۱۰ توري)

ثواب	حل	ذخيره
صادق	ضرب	طياره
ظلم	عاجز	فرق
قدر		

که څوک غواړي چي سوچه پښتو خبري یا لیکنه و کړي نو په خپلو لیکنو او خبرو کي دي هغه کلمې خوښي کړي چي د دغو اتو تورو څخه یو یا څو توري پکښي راغلي وي لکه:

ټاکنه، ټال، ټاټوبی، ټغر، ټول...

څپلۍ، څراغ، څملاستل، څټ...

ځلمی، ځولۍ، ځواني، ځنګل...

ډېر، ډګر، ډنګر، ډول، ډډه...

ربړ، پروړ، مړ، موړ، ړوند...

زیږ، موږ، کوږ، لږ، خوږ...

ښکلی، ښه، ښاغلی، ښکر...

رڼا، پاڼه، کوڼ، روڼ، منه....

د الفبې په تورو کي دغه لاندي توري د پښتو او فارسي تر منځ شریک توري دي:

پ چ ژ ګ

دغه هغه څلور توري دي چي په پښتو او دري دواړو کي را ځي، خو په عربي کي نه کارول کیږي.

په پورتنۍ الفبې کي (الف، و، و، ي او ې) د واول vowel یا

ږغ لرونکو تورو او هغه نور توري د بې ږغه یا کونسونانتو consonant په نامه یادیږي چي دلته لاندي به ئې و وینو :

(ا) ب پ ت ټ ث ج چ ح خ څ ځ د ډ ذ ر ړ ز ږ ژ س ش ښ ص ض ط ظ ع غ ف ق ک ګ ل م ن ڼ

(و) ه ﻫ ی (ي) (ې) ۍ ئ.

د الفبې پر تورو (ا ، و ، ي ، ې) سربېره په پښتو کي (زورَ ، زېرِ ، پېښُ مد آ او زورکی) هم په کلمو کي د واول تورو په شان کارول کیږي.

دلته لاندي به واول توري و پېژنئ :

vowel یا ږغ لرونکي توري لکه :

(ا ، و ، و ، ي ، ې).

واول توري په کلمو کي کانسونانت یا بې ږغه توري سره نښلوي او یا یې په حرکت را ولي څو له دې لاري کلمې جوړې کړي. دا باید و واېو چي نه یوازې واول توري کلمې جوړوي بلکي (زور ، زېر، پېښ ، مد او زورکی) هم د واول په شان کار ور کوي مثالونه ئې لکه :

لومړی-

د واول تورو مثالونه:

کالي: په کا کي (ا) او لي کي (ي) واول دي.

موږ: په موږکي د (مو) لنډ (و) واول دي.

ډېر: په (ډې) کي (ي یا ې) واول ده.

خوب: په (خو) کي اوږد (و) واول دئ.

(ا، و، و، مد، ي او ي) اوږده واول دي او اوږده تلفظ کیږي.

دوهم -

د واول نښو مثالونه:

آس: په (آس) کي (مد) واول دئ.

کَټ: په (کَټ) کي زور واول دئ.

سِر: په (سِر) کي د (س) زیر واول دئ.

هُم: په (هُم) کي د (هـ) پېښ واول دئ.

تل (همیشه): په (تل) کي د (تـ) زورکی واول دئ، دا چي په کیبورډ کي زورکی نه سته نو مو نه دئ لیکلی.

(زور، زیر، پېښ، او زورکی) لنډ واول دي یعني لنډ تلفظ کیږي. له بده مرغه نسي کېدای چي لنډ او اوږد تلفظ په لیکنه

کي و ښودلای سو .

دا چي په پښتو کي (ي او ې) واول دي او درې نوري ئې واول نه دي ځکه نو لومړی ټولي پنځه (ی) ګاني در ښودل کيږي :

١ ـ نرمه يا ملينه (ی) :

دغه (ی) چي ټکي نه لري د نرمي (ی) په نامه بلل کيږي . دغه (ی) واول نه ده په کلمه کي د نورو بې ږغو (کونسونانت) تورو په شان را ځي . مثال ئې لکه : سپی، سری ، غويی ، ځای، زوی، دی ، ستړی او نور . کله چي د اسم (نوم) په پای را سي هغه اسم به نرينه نوم وي .

٢ ـ لنډه يا معروفه (ي) :

لکه کالي ، بنګړي ، مامي ، دي ، سپي ، سړي، لرګي او نور . لنډه (ي) ځيني وختونه واول او ځيني وختونه کونسونانت يا بې ږغه وي چي وروسته به ئې د واول په برخه کي و لولی .

٣ ـ اوږده يا مجهوله (ې) :

لکه ادې ، شيدې ، مستې ، پايڅې ، ډبر ، تبر ، ببل او نور . اوږده (ې) هر وخت واول وي .

۴ ـ درنه یا ثقیله ښځینه (ۍ):

لکه: ډوډۍ ، ګاډۍ ، چوکۍ ، غالۍ ، ملالۍ او نور.

دغه (ۍ) د مونث یا ښځینه نومو له پاره راځي.

۵ ـ درنه (ثقیله) فعلي (ئ):

دغه ثقیله (ئ) زیاتره د امریه فعلونو لپاره را ځي لکه: و کړئ!، راوړئ!، را ئې وړئ ، و خورئ! مه ځئ او نور. درنه ښځینه (ۍ) او درنه فعلي (ئ) دواړي واول نه بلکي کونسونانت دي.

لومړی ـ تمرین:

په لاندي جملو کي د خپل تلفظ له مخي (ی) صحیح کړئ او بیا ئې د کتاب په پای کي د جوابو له پاڼي سره و ګورئ!

یو سړی ډاکتر ته ورغی او د خپلي ناروغی څخه ئی شکایت وکړ.

ډاکتر ور ته و ویل: "ولی وختی را نه غلی".

ناروغ ورته و ویل: "پخوا می د یونانی طبیب څخه دوا اخیستله".

ډاکتر و ویل: "هغه مزخرف سړی دی او د څو مزخرفو دواوو نومونه ئی زده دی او ډیر نه پوهیږی".

ناروغ و ویل: ”هو! ستا مزخرف نوم ئی هم زده وو“.

په پښتو کي (و):

په پښتو کي (و) دوه ډوله تلفظ کیږي مګر په لیکلو کي دواړه یو شان لیکل کیږي لکه:

۱ ـ اوږد یا مجهول (و) لکه:

زانګو، بیزو، ښارو، کاکو او نور. چي زیاتره د مونث (ښځینه) نومو له پاره راځي. اوږد (و) هر وخت واول دئ.

۲ ـ لنډ یا معروف (و) لکه:

کدو، بازو، زوی، بوی، لوی، خوی، توی او نور. دغه (و) زیاتره د مذکر (نرینه) نومو له پاره راځي. لنډ (و) کله واول او کله کونسونانت وي. لنډ (و) په پورتنیو اسمو کي واول دئ. کونسونانت ئي لکه: یو، کنډوُ، لَو، پَلَو او نور.

که غواړی د [(الف، لنډه (ي) او لنډ (و)] په اړه نور زیات معلومات په لاس را وړی چي چېرته واول او چېرته کونسونانت دي، مهرباني و کئ په www.pashto.se پاڼه کي د (پښتو ژبه او ګرامر) په نامه کتاب و ګورئ.

کلمه   word

هره معنا لرونکي خبره چي انسان ئې تر خوله را باسي کلمه بلل کيږي لکه : زه ، دوی ، مېز ، کتاب ، ته ، دی او نور . کلمه لاندي ډولونه لري :

Noun	اسم (نوم)
Pronoun	ضمير
Adjective	صفت
Verb	فعل
Adverb	قيد
Conjunktion	د وصل يا نښلولو توری
Preposition	د ارتباط توری

اسم يا نوم   noun

اسم هغه کلمه ده چي د يو شي، انسان، حيوان يا ځای نوم وي لکه : سړی، کتاب ، ښوونځی، کور، موږک، ښار، کاغذ، ژړا، افغانستان، خوب، خندا او نور .

دوهم تمرين :

په لاندې جملو کې اسمونه پیدا کړئ او بیا ئې د جوابو له پاڼې سره وګورئ !

یوه سلماني د یوه سړي سر په پخه چاړه ور خرایه او پر سر ئې ویني را بهېدلې . پدغه وخت کې سلماني پوښتنه ځیني و کړه : " څو وروڼه یاست"؟

سړي جواب ور کړ:" که ستا له چړې څخه ژوندی پاته سوم نو درې وروڼه یو ".

اسم پر دوه ډوله دئ لکه عام اسم او خاص اسم .

الف ـ عام اسم :

عام اسم هغه اسم ته وايي چې د هغه جنس د ټولو غړو نوم وي لکه : مېز، کتاب ، هلک ، ښځه ، ښار، قلم ، غوا او نور .

ب ـ خاص اسم :

هغه اسم ته وا يي چې د هغه په ډول بل نه وي ، لکه :

احمد، کابل ، هرات ، حلیمه ، جرمني ، لمر ، مځکه او نور .

دریېیم تمرین :

په لاندي جملو کي عـام او خـاص اسمونه پیدا کړئ او بیا ئې د جوابو له پاڼي سره و ګورئ !

کله چي احمد شاه بابا د هندوستان تر سفر وروسته د خپل لښکر سره بیرته د کندهار خوا ته را رهي سو، د کندهار ښار ته نژدې ئې د شپې تېربدو تیاري و نیوله. په دغه وخت کي یو عسکر په تېښتـه کور ته ولاړ .

اسم د شمېر له مخي: یا مفرد (یو) وي او یا جمع (ډېر) وي .

مفرد اسم :

مفرد یعني (یو) لکه : قلم ، کاغذ، مېز، سړی ، خوب او نور.

د اسم جمع یعني (ډېر) لکه:

مفرد	جمع
قلم	قلمان
کاغذ	کاغذونه
مېز	مېزونه
سړی	سړي
غوا	غواوي یا غواګاني
غل	غله
وری	وري ....

څلورم تمرین:

په لاندي جملو کي لومړی اسمونه پیدا کړئ او بیا ئې جمعي و لیکئ!

یــوه غله د یــوه سړي د کور دېوال سوری کړ او کور ته ور

ننووت. د کور خاوند پر را وینښ سو. غل و ببربدی او و ئې غوښتل چې د دېوال تر سوري و وزي. د کور خاوند تر پښه و نیوی. غله ناره کړه: "وروره! دغه پښه مي خوږېږي، هغه بله پښه مي و نیسه". د کور خاوند چې د غله پښه ایله کړه، غل ځني و تښتېدی.

اسم د حالت له مخي یا فاعل وي یا مفعول.

فاعل subject:

فاعل هغه څوک یاشی دئ چې یو کار کوي یعني فعل یا کار د ده له خوا تر سره کیږي لکه: په لاندي جملو کي تر کومي کلمې لاندي چې کرښه کش سوې ده فاعل دي:

احمد ښوونځي ته ولاړ.

موږ کابل ته ځو.

تاسي چیري ځئ؟

هغه به را سي.

مفعول object:

مفعول هغه څوک یا شی دئ چې د فاعل فعل یا کار پر تر سره کیږي لکه:

زمرک سدو ته و ویل .

ښوونکي زدکوونکي ته ورغی .

احمد نوی کور جوړ کړ .

مور خپل کالي مینځو .

تا له احمد سره خبري کولې .

پنځم تمرین :

په لاندي جملو کي فاعل او مفعول پیدا کئ او بیا ئې د جوابو له پاڼي سره و ګورئ !

خوشال انځر ګل ته و ویل ، د جمعې په ورځ به مور احمد و وینو . احمد یو ډېر ښه تلویزیون لري، مور به په هغه تلویزیون کي د فتبال لوبه و ګورو . بیا به مور د احمد له پلار سره خبري و کړو .

اسم د جنس (نر یا ښځه) له مخي دوه ډوله دئ :

١ ـ مونث (ښځینه) اسم : لکه غوا، پښه ، پیاله ، انا، بیزو، نجلۍ ، کوڅه ، پاڼه او نور .

٢ ـ مذکر (نرینه) اسم : لکه نیکه ، پلار ، ورور ، توتي ، مېز ، زوی ، تره، موټر ، سړک او نور .

دلته به د مونث او مذکر اسمو د مفرد او جمع یو څو مثالونه را وړو :

مونث اسمونه :

مفرد	جمع
شپږه	شپږې
ګډوه	ګډوې
پیاله	پیالې
انا	انا ګانې
ارزو	ارزو ګانې
ډوډۍ	ډوډۍ
نجلۍ	نجونې

مذکر اسمونه :

مفرد	جمع
غل	غله
سړی	سړي
سپی	سپي
اکا (کاکا)	اکا ګان (کاکا ګان)
میز	میزونه

مېږی	مېږيان

هره ژبه له يوې خوا ځيني استثناوي لري او له بلې خوا ځيني خاصي قاعدې لري. که غواړی چې دغه قاعدې و لولئ، په مهرباني سره په www.pashto.se پښتو پاڼه کې د (پښتو ژبه او ګرامر) تر نامه لاندې په ليکنه کې و ګورئ.

ضمير pronoun

ضمير هغه کلمه ده چې د اسم يا نوم پر ځای را ځي لکه:

زه	**موږ**
ته	**تاسي**
دی، دا، دغه ، هغه	**دوی ، هغوی**
زما	**زموږ**
ستا	**ستاسي**
د ده، د دې	**د دوی**
د دغه	**د دغو**

پورتني ضميرونه د شخصي ضميرو په نامه يادېږي.

په لاندې جملو کې د ضميرونو مثالونه و ګورئ! تر هر ضمير لاندې يوه کرښه (ليکه) کش سوې ده:

دي (دغې ښځې) لوست زده کړ .

زه کابل ته ولاړم .

ما له ده سره خبرې وکړې .

ته ولې نه وې راغلی ؟

شپږم تمرین

په لاندې جملو کې ضمیرونه پیدا کړئ او بیا ئې د جوابو له پاڼې سره وګورئ !

ده له دوی سره خبرې کولې چې د دې ورور راغی .

ما د دې کتابونه ور وړل .

تا ولې دوی ته خبر ور کړ چې زما قلم ورک سو ؟

شخصي ضمیرونه درې ډولونه لري لکه :

١ـ متکلم first person

٢ـ مخاطب second person

٣ـ غایب third person

١ـ متکلم first person

متکلم هغه څوک دئ چې خبرې کوي لکه :

زه کور ته ځم . دلته (زه) متکلم دئ .

موږ کور ته ځو . دلته (موږ) متکلم دئ.

ما احمد ته و ویل. دلته (ما) متکلم دئ.

۲ـ مخاطب second person :

مخاطب هغه څوک دئ چي متکلم خبري ورته کوي لکه:

ته کور ته ولاړ سه. دلته (ته) مخاطب دئ.

تا له ده سره و ځغستل. دلته (تا) مخاطب دئ.

تاسي کور ته ولاړ سئ. دلته (تاسي) مخاطب دئ.

۳ ـ غایب third person :

غایب هغه څوک دئ چي متکلم د مخاطب سره د هغه په باره کي (په اړه) خبري کوي لکه:

دی کور ته ځي . دلته (دی) غایب ضمیر دئ.

دا کور ته ځي. دلته (دا) غایب ضمیر دئ.

دغه را وړه. دلته (دغه) غایب ضمیر دئ.

دوی کور ته ځي. دلته (دوی) غایب ضمیر دئ.

متکلم، مخاطب او غایب مفرد او جمع لري لکه:

د متکلم مفرد: زه، ما

مثال ئې:

زه کابل ته ځم.

زه کابل ته ولاړم.

ما احمد ته و ویل.

د متکلم جمع: موږ

مثال ئې:

موږ کتاب لولو.

موږ کتاب و لوست.

د مخاطب مفرد: ته ، تا

مثال ئې:

ته لیک لولې.

تا لیک و لوست.

د مخاطب جمع: تاسې

مثال ئې:

تاسې ډوډی و خوره.

تاسې ډوډی خورئ.

غایب ضمیرونه:

د غایب مذکر مفرد: دی، ده ، دغه ، هغه

مثال ئې:

دی له هیواد سره مینه لري.

ده له هیواد سره مینه لرله.

دغه او هغه ښځه ښځې دي ښځه چې لیري والی او نیژدې والی ښکاره

کې نور توپیر نه لري لکه:

مثال ئې:

دغه یا هغه مې په کابل کې و لیدی.

د غایب مذکر جمع: دوی ، هغوی

دوی پوهنتون ته ولاړل.

دوی مې په کابل کې و لیدل.

هغوی مې په کابل کې و لیدل.

د غایب مونث مفرد: دا ، دې ، دغه ، هغه ،
دغې ، هغې

مثال ئې:

دا هم له هیواد سره مینه لري.

دې هم له هیواد سره مینه لرله.

دغه یا هغه مې په کابل کې و لیده.

دغې یا هغې احمد ته خپل حال و وایه.

د غایب مونث جمع: دوی ، هغوی

مثال ئې:

دوی له ښوونځي سره مینه لري.
دوی له احمد سره خبري و کړلې.
هغوی له کابله یا (له کابل څخه) را غللې.
هغو خپلو میندو ته ډوډۍ ور کړه.

اوم تمرين:

په لاندي جملو کي متکلم، مخاطب او غایب ضمیرونه پیدا کئ!

تاسي د دې په اړه ده ته خبري کړي دي.
دوی ده ته کتاب ور کړ.
ما لا خپل لوست نه وو خلاص کړی چي دوی را غلل.
تا چي زموږ سره خبري و کړې دوی ولاړل.
هغې چي تاسي و لیدلاست ډېره خوشاله سوه.
هغو موږ ته ډوډۍ را کړه.

ضمیر د حالت له مخي:

دلته لاندي به دغه دري ډوله ضمیرونو مثالونه را وړو:

فاعلي حالت:

زه، ما: زه ښوونځي ته ځم. ما ډوډۍ و خوړه.

موږ : موږ ښوونځي ته ځو . موږ ښوروا و خوړه .

ته ، تا : ته کار کوې . تا کار و کړ .

تاسې : تاسې کار کوئ (کوئ) . تاسې و ځغستل .

دی ، ده : دی ډوډۍ خوري . ده و ویل .

دا ، دې : دا کالي مینځي . دې کالي و مینځل .

دغه ، دغې : دغه را ځي . دغې و ویل . دغې و ویل .

دوی : دوی ښار ته ولاړل . دوی احمد ته و ویل .

مفعولي حالت :

زه ، ما : احمد زه و وهلم . احمد ما ته و ویل .

موږ : دوی موږ وهي . ده موږ خبر کړو .

ته ، تا : احمد ته و وهلې . احمد تا رغوي . احمد تا وهي .

تاسې : محمود تاسې بیايي . محمود تاسې خبر کړلاست .

دی : سدو دی و واهه . سدو دی را ولي .

دا : محمود دا بیايي . محمود دا خبره کړه .

دغه : احمد دغه له ځانه سره وړي . ده دغه له ځان سره یو وړ .

دوی : زه دوی ته وایم . ما دوی ته و ویل .

ملکي حالت :

زما : زما کتاب را کړه .

زموږ: زموږ کالي سپین رنګ لري .

ستا : ستا ښوونځی چیري دئ ؟

ستاسي: ستاسي کور چیري دئ .

د ده : د ده قلم مات سو .

د دې : د دې موټر خراب سو .

د دغه : د دغه څخه کتاب را واخله !

د دوی : د دوی کالي خیرن دي .

د خوا یا طرف ضمیرونه:

د خوا ضمیرونه هغه ضمیرونه دي چي متکلم و مخاطب او غایب ته یو څه وایي . د خوا ضمیرونه درې دي لکه: (را)، (در) او (ور) . دغه ضمیرونه ځکه دلته را وړل سوي دي چي په زیاترو وختو کي ئې خلک په خبرو کي (در) د (تر) د رابطې سره ګډوي .

مثالونه ئې:

د متکلم خوا ته: له ما سره را څه! دلته متکلم مخاطب ته وایي، را څه!

د مخاطب خوا ته: ته در څه! متکلم دلته مخاطب ته وایي، در څه!

د غایب خوا ته : ته دوی ته ور ځه ! متکلم دلته مخاطب ته وایي ، ور ځه !

زیاتره خلک غلطي کوي، (در) او (تر) سره ګډوي، هغه دا چي متکلم وایي :
در ځو به زه تا ته ولاړ یم ؟ اصلا باید و وایي ، تر ځو به زه تا ته ولاړ یم ؟ مثالونه ئې :

نا سم	سم
در ځو به مورږ ولاړ یو ؟	تر ځو به مورږ ولاړ یو ؟
در سهاره ویښ وم .	تر سهاره ویښ وم .
در کوم ځایه ولاړې ؟	تر کوم ځایه ولاړې ؟
در ما را و رسېد .	تر ما را و رسېد .

در کله به مورږ په جګړو لګیا یو؟ دغه سمه جمله نه ده . بلکي ، تر کله به مورږ په جګړو لګیا یو ، سمه جمله ده .

صفت adjectiv

صفت هغه کلمه ده چي په جمله کي پر اسم تاثیر کوي لکه :
جګ سړی، توره غوا، زوړ کتاب ، کوچنی هلک، ښه مېوه او نور .

دلته جګ ، توره ، زوړ ، کوچنی ، او ښه صفتونه دي .

صفت د اسم د مذکر، مونث، مفرد او جمع تر تاثیر لاندي را ځي لکه:

یو زوړ سړی.

دري زاړه سړي.

یوه زړه ښځه.

څلور زړې ښځې.

یو موړ پسه.

دوه ماړه پسونه.

یوه مړه مېږ.

پنځه مړې مېږي.

یو پوخ دېګ.

دوه پاخه دېګونه.

یوه پخه ډوډۍ.

شپږ پخې ډوډۍ.

د صفت د ډولونو څخه یو ډول عددي صفت دئ لکه: یو، دوه، دري، څلورم، اتم، دوولسم، نیم، دري څلورمي او نور.

مثالونه ئې:

ملالۍ درې قلمان لري.
احمد دوه توتیان لري.
موږ په دوو ښوونځیو کي لوست وایو.
زموږ د کلي هر دربیم کوچنی په ښوونځي کي نه دئ.
د احمد کور په څلورم منزل کي دئ.

اتم تمرین

په لاندي جملو کي صفتونه پیدا کړئ! بیا ئې د کتاب په پای کي د جوابو له پاڼي سره و ګورئ!

احمد ښه زدکوونکی دئ.
زموږ کور په هغه سره تعمیر کي دئ.
احمد چي را غی له ځان سره ئې یو ښکلی بایسکل را ووست.
په دې لوی ښار کي د بربښنا جګي پایې ستنه.
سدو د ډوډۍ څلورمه برخه و خوړه.
د دغه ښار هره شپږمه نجلۍ ګنډل کولای سي.
دوی درو درو هلکانو ته پیسې ور و وېشلې.
د باغ او مځکي د حاصلاتو لسمه برخه باید په زکات کي ور کړه سي.

فعل verb

فعل هغه کلمه ده چي د یوه کار کول ښکاره کوي لکه : ځم ، خورو، لیکې ، را وړئ!، ګوري ، خاندي ، ځو ، را غلو او داسي نور .

مثالونه ئې په جملو کي :

زه کور ته ځم .

زه کابل ته ولاړم .

مورِ کابل ته ولاړ سو ؟

مورِ به کابل ته ولاړ سو .

ته کابل ته تللی وې .

دوی کابل ته تللي دي .

په پښتو کي فعل د جملې په پای کي را ځي . په پورتنیو جملو کي ئې وینی چي فعلونه د جملو په پای کي را غلي دي .

نهم تمرین :

پدې لاندي جملو کي فعلونه پیدا کئ!

میرویس د ښوونځي څخه را ځي . پر لاري د احمد ورور ور سره را اخلي . کله چي ئې کتابونه را وړل د خپل ښوونکي سره

خبري کوي.

فعل د وخت يا زمانې له مخې:

د فعل يا کارکولو څخه وخت هم ښکاره کيږي لکه حال (اوس)، ماضي (تېره زمانه) او مستقبل (راتلونکې) زمانه. اوس به دلته هره هره زمانه و لولو:

لومړی -

حال present:

هغه زمانه (وخت) دئ چي يو کار اوس کيږي.

مثالونه ئې:

زه ښوونځي ته ځم.

ملالۍ ليک ليکي.

پسه وابنه خوري.

تاسي ګنډونکي ته کالي وړی.

دا نن له کابله راځي.

دوی کار کوي.

ته ميوه خوري.

دښمن د خلکو کور نړوي.

دوهم ـ

ماضي يا تېره زمانه :

هغه زمانه ده چي يو كار په تېر وخت كي سوى وي . د دغي زمانې درې ډولونه په دلته را وړو .

الف ـ

مطلقه ماضي past tens :

چي يو كار په تېره زمانه كي سوى وي لكه :

زه پرون كور ته را غلم .

ما كورنى كار و كړ .

موږ ښوونځي ته و لاړو .

ته ښوونځي ته ولاړې .

تا ډوډى و خوړه .

ده كار و كړ .

دى (احمد) ښوونځي ته ولاړ .

دوى كابل ته ولاړل .

ب -

قريبه يا نيژدې ماضي : present perfect

پدې زمانه کې يو کار اوس ته نژدې په تېره زمانه کې سوی وي لکه :

زه ښوونځي ته تللی يم.

مورې کتاب را وړی دئ.

ته کابل ته تللی يې.

تا ډوډی خوړلې ده.

تاسي کور ته تللي ياست.

ده خپل کارونه کړي دي.

دې ډوډی خوړلې ده.

دوی خپل کلي ته تللي دي.

يو ټکی چي دلته ډېر مهم دی، هغه دا چي په قريبه ماضي کې بايد يو کومکي فعل لکه : يم، يو، يې، ياست، دئ، ده، دي را وړل سي.

بعيده يا ليري ماضي : past perfect

هغه ماضي ده چي يو کار په ليري تېره زمانه کې سوی وي لکه:

زه کندهار ته تللی وم.

موږ خپل کار کړی وو.
ته کابل ته تللی وې.
تاسي خپل کورنی کار کړی وو.
ده موټر جوړ کړی وو.
دې له خپل پلار سره خبري کړي وې.
دوی را غلي ول.

د قریبي ماضي په شان په بعیده ماضي کي هم باید په هره جمله کي یو کومکي فعل لکه: (وم، وو، وې، واست، وو، وه، ول، وې) را سي. د قریبي او بعیدي ماضي کومکي فعلونه دي چي دغه دوې ماضي زمانې سره جلا کوي.

دلته به بده نه وي چي د قریبي او بعیدي ماضي یو څو مثالونه په انګلیسي کي را وړو. دا ځکه چي په دغو دواړو ماضي زمانو کي کومکي فعلونه سته او موږ اوس په پښتو کي دغه کومکي فعلونه لیري کوو لکه: د قریبي ماضي مثال

ما مطالعه کړې ده. — I have studied.

ده مطالعه کړې ده. — He has studied.

د بعیدي ماضي مثال:

ما یو کتاب مطالعه کړی وو. — I had studied a book.

He <u>had</u> studied a book.　　　　ده يو كتاب مطالعه كړى وو .

دريم -

را تلونكې زمانه　future :

چې يو كار په را تلونكې زمانه كې كيږي . د دغې زمانې نښه په ليكنه كې د (به) كلمه ده لكه :

زه به سبق و لولم .

موږ به كتاب را وړو .

ته به كالي و مينځې .

تاسي به ډوډۍ و خورى (و خورئ) .

دى (احمد) به را سي .

دا (ملالۍ) به و خاندي .

دوى به خط و ليكي .

لسم تمرين :

په لاندې جملو كې و ښياست چې هره يوه ئې په كومه زمانه كې پېښه سوې ده . او بيا ئې د جوابو له پاڼې سره و ګورئ !

دى زما سره كابل ته ځي .

ته خپل لوست لولې .

دوى د احمد له پلار سره ولاړل .

ما خپل کتاب لوستلی دئ .
دې تاسي ته پخوا ویلي ول .
هغه به سبا له افغانستان څخه را سي .
زه کابل ته تللی وم .
تا خپل کالي اغوستي ول .
دوی را غلي دي .

مصدر infinitiv :

مصدر هغه کلمه ده چي د هغه څخه د فعل مختلف حالتونه جوړیږي او یا مصدر د فعل نوم دئ ، د مصدر په اخر کي (ل) وي لکه :
لیکل، کتل، کول، ښکاره کېدل ، ځغستل، پرېکښدل ، پرې کول او نور . دلته به یو مثال را وړو چي څرنګه د خوړل له مصدر څخه د فعل نور حالتونه جوړیږي لکه :

خوړل

حال	مطلقه ماضي	قریبه ماضي	بعیده ماضي	راتلونکې
خورم	و مي خوړ	خوړلی مي دئ	خوړلی مي وو	و به یې خورم
خورو	و مو خوړ	خوړلی مو دئ	خوړلی مو وو	و به یې خورو
خورې	و دي خوړ	خوړلی دي دئ	خوړلی دي وو	و به یې خورې

خورئ	و مو خوړ	خوړلی مو دئ	خوړلی مو وو	و به يې خورئ
خوري	و يې خوړ	خوړلی يې دئ	خوړلی يې وو	و به يې خوري

امر imperative :

امر فعل د يوه کار د کولو امر کوي . امر هغه فعل دئ چې د متکلم له خوا مخاطب ته ويل کيږي لکه :

ډوډی و خوره !

دلته را سه !

کور ته و لاړ سه !

کتاب و وايه (و لوله) !

تر کوره و ځغله !

ته کار و کړه !

ژر و ځغله !

متعدي او لازمي فعل :

متعدي فعل transitive verb :

هغه فعل ته ويل کيږي چې په جمله کي فاعل او مفعول دواړه را غلي وي او مصدر ئې په لاندي ډول وي لکه :

ماتول ، پري کول ، بيدول ، ايسته کول ، خوړل او نور . يو څو مثالونه ئې :

ـ احمد قلم مات کړ .

په دغه جمله کي (احمد) فاعل ، (قلم) مفعول او (مات کړ) متعدي فعل دئ ، چي د (ماتول) مصدر ځخه جوړ سوی دئ .

ـ زه ملالۍ ته وایم .

په پورتنۍ جمله کي (زه) فاعل ، ملالۍ مفعول او (وایم) متعدي فعل دئ چي مصدر ئې (ویل) دئ .

لازمي فعل intransitive verb :

هغه فعل ته ویل کیږي چي په جمله کي ئې مفعول را غلی وي او د فاعل ښکاره کولو ته اړتیا نه وي او مصدر ئې په لاندي ډول وي لکه :

ماتېدل ، پرې کېدل ، مړېدل ، بیدېدل (ویدېدل) او نور لکه :

ـ قلم مات سو .

دلته (قلم) مفعول دئ او (مات سو) لازمي فعل دئ . په دې کي شک نه سته چي د (ماتېدل) فعل یو فاعل لري مګر دلته په جمله کي نه دئ راغلی . د لازمي فعل د یوه مصدر مثال :

بیدېدل (ویدېدل)

حال	مطلقه ماضي	قریبه ماضي	بعیده ماضي	راتلونکي
بیدېږم	بیده سوم	بیده سوی یم	بیده سوی وم	بیده به سم
بیدېږو	بیده سوو	بیده سوي یو	بیده سوي وو	بیده به سو
بیدېږې	بیده سوې	بیده سوی یې	بیده سوی وې	بیده به سې
بیدېږئ	بیده واست	بیده سوي یاست	بیده سوي واست	بیده به سئ
بیدېږي	بیده سو	بیده سوی دئ	بیده سوی وو	بیده به سي
بیدېږي	بیده سول	بیده سوي دي	بیده سوي ول	بیده به سي

یوولسم تمرین:

د (کول) د متعدي فعل او (کېدل) د لازمي فعل د مصدرونو څخه د فعل نور حالتونه جوړ کړئ او بیا ئې د جوابو له پاڼي سره و ګورئ.

قیـد adverb

قید هغه کلمه ده چې په جمله کې پر فعل، صفت او بل قید باندي اغېز و کي لکه په لاندي جملو کي:

د فعل قیدونه:

ـ سدو په خندا راغی.

په لوړه جمله کي (په خندا) قید دئ ځکه چي د (راغی) پر فعل ئې اغېز کړی دئ.

ـ ملالۍ ژر را ځه !

دلته (ژر) قید دئ او پر (را ځه) فعل ئې اغېز کړی دئ .

د صفت قیدونه :

ـ د ده کور په هغه ډېر جګ تعمیر کي دئ .

په لوړه جمله کي (ډېر) د صفت قید دئ او پر (جګ) صفت ئې اغېز کړی دئ .

ـ ملالۍ خورا ښکلې نجلۍ ده .

په لوړه جمله کي (خورا) د (ښکلې) صفت له پاره قید دئ .

د قید قیدونه :

ـ زمرک بیخي ژر را غی .

په لوړه جمله کي (بیخي) د (ژر) قید له پاره قید دئ او (ژر) د (راغی) د فعل له پاره قید دئ .

ـ احمد ښه په خندا و ویل .

دلته (ښه) د (په خندا) قید له پاره قید دئ او (په خندا) د و ویل د فعل له پاره قید دئ .

دوولسم تمرین :

په لاندي جملو کي قیدونه و ښیاست ، و وایاست چي کوم ډول

قید دئ او بیا ئې د جوابو له پاڼي سره و ګورئ.

۱ ـ دوی په خندا را غلل.

۲ ـ خدای دي په افغانستان کي ژر سوله را ولي.

۳ ـ سړی باید له هر چا سره په ورین تندي خبري و کي.

۴ ـ محمود ښه په خندا خبري و کړلي.

۵ ـ هلک بیخي په خوښي کور ته را غی.

۶ ـ رڼا د پلار سره بیخي په خوښي خبري و کړلي.

۷ ـ مورې به ډېر ژر کور ته ولاړ سو.

۸ ـ دا له پلار سره په خوښي ولاړه.

د وصل کلمې conjunction

دا هغه کلمې دي چي دوه اسمونه یا دوې جملې سره نښلوي مثالونه ئې: لکه په لاندي جملو کي:

احمد او محمود راغلل.

ده و ویل چي دی ناروغ دئ.

دی را غی مګر دوی را نه غلل.

که څه هم ته په کور کي نه وې زه را غلم.

دی به درسي که ته غواړې.

یا به احمد یا به رڼا موټر و چلوي.

هر ځومره چي مي در ته و ويل غوږ دي و نه نيوی .

احمد رانه غی لکه چي نا روغ وو .

په لوړو جملو کي (او ، چي، مګر، که څه هم ، که ، يا ، يا...... يا ، هر ځومره چي، لکه چي) د وصل کلمې دي .

ديرلسم تمرين :

په لاندنيو جملو کي د وصل مناسبه کلمه و ليکئ او بيا ئې د جوابو له پاڼي سره و ګورئ :

- .... تا دوی ته و ويل دوی را نه غلل .
- موږ .... تاسي به يو ځای هرات ته سره ولاړ سو .
- .... تاسي ډوډۍ خوړله پر ما هم ږغ و کئ .
- ته .... را غلې ما و نه ليدې .
- دی را غی .... کتابونه ئې را نه وړل .
- ...... به ته .... به دی را سره ولاړ سئ .

د ربط کلمې preposition

د ربط کلمې د اسم يا ضمير سره يو ځای را ځي او د اسم يا ضمير رابطه (اړيکه) له فعل سره ښيي . مثالونه ئې :

ته ، په ، د ، په ... کي ، پر ، تر ، تر ... پوري ، له .. راهيسي ،

له ... سره ، له ... څخه ....

احمد محمود ته و ويل. دلته (ته) د (محمود) اسم رابطه د (و ويل) له فعل سره ښيي.

ملالۍ په قلم ليک ليکي. دلته (په) د قلم اسم رابطه د (ليک ليکي) له فعل سره منځته را وړي.

قلم پر مځکه و لوېد.

ما په ښوونځي کي لوست و وايه.

تر تا به ځان در و رسوم.

زه نن له ننګرهار څخه را غلم.

زه نن له ننګرهاره را غلم.

بريښنا تر خوست پوري ځي.

بريښنا تر خوسته ځي.

پورتنۍ دوې جملې په هغو دواړو ډولو سمي دي.

موږ له پرون را هيسي خبرونه اورو.

موږ له محمود سره خبري کړي دي.

څورلسم تمرين:

د لاندي جملو ځالي ځايونه د رابطو په مناسبو کلمو ډک کئ!

ـ پلار احمد .... نصيحت و کړ.

ـ ملالۍ .... مور سره ولاړه.

ـ نجلۍ .... هغو کالي ور و مينځل.

ـ تا ...... کابل .... پوهنځی و لوست.

ـ احمد ...... فراه .... را غی.

جمله:

کله چي يو څو ږغونه سره يو ځای سي کلمه ور څخه جوړه سي. څو کلمې چي سره يو ځای سي يو معنا لرونکی عبارت ور څخه جوړ سي. دغه عبارت د جملې په نامه يادېږي.

مثالونه ئې:

هلکان ښوونځي ته ځي.

مورې لوست وايو.

آيا ته کور ته ولاړې؟

شين ګله را سه!

کله چي مورې يو څه ليکو يا وايو، ښکاره خبره ده چي هغه ليکنه يا بيان به له جملو څخه جوړه وي.

د دې له پاره چي په ليکنه يا بيان مو څوک و پوهيږي ښه به دا وي جملې مو لنډې وي.

دلته به د جملې یو څو ډولونه در و ښیو :

۱ـ خبریه جمله : هغه جمله ده چې د یو څه حال بیانوي لکه :

هلکان ښوونځي ته ځي.

۲ـ د پوښتني جمله : هغه جمله چې د یو څه پوښتنه کوي لکه :

آیا ته کور ته ولاړې ؟

۳ـ امریه جمله : هغه جمله ده چې د یوه کار امر کوي لکه :

شین ګله ، را سه !

لیک نښې :

لیک نښې په لیکنه کې کارول کیږي او دغه لاندي ډولونه ئې ډیر اړین دي :

۱ـ ټکی یا نقطه (.) : کله چې یوه جمله پای ته و رسیږي ، بیا دغه ټکی ایښودل کیږي لکه :

احمد له کابله را غی.

۲ـ کامه یا چپه و (،) : کله چې څو شیان په یوه جمله کې یو ځای را سي باید تر منځ ئي (او) و لیکل سي . له ډیرو (او) لیکلو پر ځای دغه کامه ایښودل کیږي لکه :

احمد ، محمود ، شین ګل او ملالۍ سره خپلوان دي .

یا دا چې د یوې وقفې له پاره د دوو لنډو جملو تر منځ را وړل

کیږي چي مثالونه ئې په لاندي جملو کي وینی.

احمد که نا روغه هم دئ، خو بیا هم را غی.

۳- د پوښتني نښه یا سوالیه (؟): کله چي په لیکنه کي یوه پوښتنه کوو ، بیا نو د جملې په پای کي دغه نښه ایږدو.
ړنا لا په کابل کي ده ؟

له بده مرغه نن ورځ خلک په خپلو لیکنو کي دغه نښي نه کاروي. په زیاته بیا په فیس بوک کي. هغه وي چي څوک ئې په لیکنه نه پوهیږي ، چي څه وایي.

د ګرامر د تمرینو د جوابو پاڼه

1ـ تمرین:

یو سړی ډاکتر ته ورغی او د خپلي ناروغۍ څخه ئې شکایت وکړ.

ډاکتر ور ته و ویل: "ولي وختي را نه غلې"؟

ناروغ ور ته و ویل: " پخوا مي د یوناني طبیب څخه دوا اخیستله".

ډاکتر و ویل: "هغه مزخرف سړی دئ او د ځو مزخرفو دواوو نومونه ئې زده دي او ډېر نه پوهیږي".

ناروغ و ویل: "هو! ستا مزخرف نوم ئې هم زده وو".

2ـ تمرین:

سلماني	ویني	وخت
سړي	پوښتنه	ورونه
سر	جواب	چړې
چاړه		

3 ـ تمرین :

خاص اسم : احمد شا بابا، هندوستان ، کندهار

عام اسم : سفر، لښکر، خوا ، ښار ، شپې ، تیاري ، عسکر ، تېښته، کور.

4 ـ تمرین :

مفرد اسم	جمع
غل ، غله	غله ، غلو
سړی	سړي
کور	کورونه
دېوال	دېوالونه
خاوند	خاوندان
سوری	سوري
پښه	پښې
ناره	نارې
ورور	ورونه

5ـ تمرین :

مفعول	فاعل
انځر ګل	خوشال
احمد	موږ
تلویزیون	احمد
تلویزیون	موږ
د فټبال لوبه	
د احمد پلار	موږ

6ـ تمرین: ده ، دوی ، د ده ، ما ، د دې ، تا ، دوی ، زما

7ـ تمرین:

غایب	مخاطب	متکلم
د دې ، د ده	تاسې	
دوی		
ده		
دوی		ما
هغې	تاسې	
هغو		موږ

8ـ تمرین: ښه، سره، ښکلی، لوی، جګي، څلورمه، شپږمه، درو درو، لسمه

9ـ تمرین: راځي، اخلي، راوړل، خبري کوي

10ـ تمرین:

فعل	زمانه
ځي	حال
لولې	حال
ولاړل	مطلقه ماضي
لوستلی دئ	قریبه ماضي
ویلي ول	بعیده ماضي
به... را سي	راتلونکې
تللی وم	بعیده ماضي
اغوستي ول	بعیده ماضي
را غلي دي	قریبه ماضي

11ـ تمرین :

کول

حال	مطلقه ماضي	قریبه ماضي	بعیده ماضي	راتلونکې
کوم	و مي کی (کړ)	کړی مي دئ	کړ مي وو	و به ئې کړم
کوو	و مو کی (کړ)	کړی مو دئ	کړی مو وو	وبه ئې کړو
کوې	و دي (کړ)	کړی دي دئ	کړی دي وو	و به ئې کړې
کوی	ومو کی (کړ)	کړی مو دئ	کړی مو وو	و به ئې کړی
کوي	وئې کی (کړ)	کړی ئې دئ	کړی ئې وو	و به ئې کړي

کېدل

حال	مطلقه ماضي	قریبه ماضي	بعیده ماضي	راتلونکې
کېږم	سوم	سوی یم	سوی وم	و به سم
کیږو	سوو	سوي یو	سوي یو	و به سو
کېږې	سوې	سوی یې	سوی وې	و به سې
کېږی	سواست	سوي یاست	سوي واست	و به سی
کیږي	سو	سوی دئ	سوی وو	وبه سي
کیږي	سوه	سوې ده	سوې وه	و به سي
کیږي	سوه	سوي دي	سوي وه	و به سي

د دوولسم تمرین جواب: د تمرین تر جوابونو لاندي کرښه کش سوې ده.

۱ ـ دوی په خندا را غلل.

په خندا ـ د (را غلل) **فعل** له پاره قید دئ.

۲ ـ خدای دي په افغانستان کي ژر سوله را ولي.

ژر ـ د (را ولي) **فعل** له پاره قید دئ.

۳ ـ سړی باید له هر چا سره په ورین تندي خبري و کي.

په ورین تندي ـ د (خبري و کي) **فعل** له پاره قید دئ.

۴ ـ محمود ښه په خندا خبري و کړلې.

ښه د په خندا له پاره او په خندا د (خبري و کړلې) د **فعل** له پاره قید دئ.

۵ ـ هلک بیخي په خوښي کور ته را غی.

بیخي ـ د (په خوښي) قید له پاره قید دئ او (په خوښي) د راغی **فعل** له پاره قید دئ.

۶ ـ رڼا د پلار سره په بیخي ډېره خوښي خبري و کړلې.

په بیخي ـ د (ډېره) قید له پاره قید او (ډېره) د (خوښي) قید له پاره قید دئ.

۷ ـ موږ به ډېر ژر کورته ولاړ سو.

ډېر ـ د (ژر) قید له پاره قید دئ چي (ژر) بیا د (ولاړ سو) له پاره قید دئ.

۸ ـ دا له پلار سره په خوښي ولاړه.

په خوښي ـ د (ولاړه) **فعل** له پاره قيد دئ.

د ديرلسم تمرين جواب:

ـ هر څومره چي تا دوی ته و ويل دوی را نه **غلل**.

ـ موږ او تاسي به يو ځای هرات ته سره ولاړ سو.

ـ که تاسي ډوډۍ خوړله پر ما هم ږغ و کئ.

ـ ته چي را غلې ما و نه ليدې.

ـ دی را غی مګر کتابونه ئې را نه وړل.

ـ يا به ته يا به دی را سره ځي.

څورلسم تمرين:

ـ پلار احمد ته نصيحت و کړ.

ـ ملالۍ له مور سره ولاړه.

ـ نجلۍ د هغو کالي ور و مينځل.

ـ تا په کابل کي پوهنځی و لوست.

ـ احمد له فراه څخه را غی.

Pashto grammar

Abdul Ali Rasulzada

2020-06-19